



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

VII. Vtrum in diuina mente secundum rationem nostram prior sit peccati permissio qua[m] electio nostra ad gloriam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

ponendo, quod secluso peccato hi ipsi, & non alij, ex hac vel illa particulari materia constantes, non ex alia, fuerint prædestinati; de qua re actum est dub. præced. obiect. 6.

42 Sexto obijcitur. Afflictiones & passiones Christi, vt & aliorum Martyrum, non fuerunt prædefinite ante præuisionem malitiæ Iudæorum, seu tyrannorum, suas voluntates ad illa inferenda flectentium; cum tamen sint actus præstantissimi, & excellentissima media prædestinationis, &c. Ergo multo minus credendum est, cæteros actus bonos esse præfinitos ante determinationem nostræ cooperationis & præuisionem peccati.

Ad hoc, omiſſa responsione quorundam, qui negant antecedens, quos bene refellit opponens, responderetur ex dictis assert. 7. negando consequentiam. Tum quia prædefinitio operante præuisionem peccati, per se non pendet aut desumitur ex operis præstantia; sed ex independentia à peccato; qua fit, vt etiam si opus ipsum ita prædefinatur, nõ tamen villo modo nec formaliter, nec virtualiter præfinitum censetur peccatum: secus fit, quando opus ipsum intrinsece dependet à peccato, vt dictũ. Tũ quia aliud est, opus aliquod bonũ prædefinitum ante præuisionem peccati, quod intrinsece supponit; aliud ante cooperationem, seu determinationem ipsius operis & efficietis opus illud bonũ. Etenim passiones Christi & Martyrum prædefinite sunt, ante determinationem voluntatis Christi & Martyrum ad eas passiones re ipsa suscipiendas. vti & opera bona cætera prædestinatorum; sed non ante præuisionem peccati, seu voluntatis malæ, qua Iudæi & tyranni se ad eas passiones inferendas nefarie determinaturi erant.

43 Septimo obijcitur. Dauid non videtur rex fuisse futurus, si Saul nõ peccasset, vt colligitur ex 1. Reg. 13. Eodem modo Ioseph non fuisset factus princeps Egypti, nisi à fratribus fuisset venditus, vt colligitur ex Genes. 37. Nec euerſa per Chaldeos fuisset Ierosolyma, si obſtinatio Sedechiæ nõ fuisset, vt colligitur ex Ierem. 38. Ergo res hæ, quæ tamen nec intrinsece supponebant peccata illa, de quibus sermo est, & sunt maximi momenti respectu gubernationis Vniuersi, nõ fuerunt prædefinitæ ante præuisionem illorum peccatorum: Ergo nec actus cæteri prædefiniuntur ante præuisionem peccatorum, aut determinationem nostræ.

Respondetur primo, negando primam consequentiam. Nam quamuis hæc omnia fuissent præfinita ante præuisionem peccatorum, de quibus in obiectione sermo est, nihilominus tamen fieri poterat, vt antecedentia singula futura non essent, nisi futura essent peccata illa consequentia; eo quod secundum ordinem dependentiæ, seu quoad subsistendi consequentiam, dependenter à peccatis illis, de quibus sermo est, præfinita essent, vt superius disp. 2. q. 10. dub. 6. generatim diximus. Respondetur secundo, ex scriptura plus non colligi, quam res illas futuras non fuisse, si peccata illa non essent, respiciendo ad integrum decretum Dei, quod habebat de rebus illis non tantum præuisionem, sed etiam executionem, quamuis enim Deus habuerit decretum illas res perficiendi ordine intentionis prius præuisione seu per-

missione illorum peccatorum; habuit tamen aliud decretum executiuum, eas non exequendi, nisi ex occasione peccatorum.

Atque hæc de præfinitione particulari bonorum operum prædestinati: ex quibus etiam colligitur, prædestinationem gratuitam ad gloriã absolute quidẽ non niti prædefinitio particulari bonorum operum, vel contra: nihilominus tamen hæc duo optime inter se consentire, & vicissim vnũ ab altero non parum confirmari.

DVBIVM VII.

Verum in diuina mente secundum rationem nostram prior sit prædestinatio Christi, quam hominum, seu Angelorum.

S. Thom. 1. p. q. 23. a. 5.

Questio procedit de ordine intentionis, non executionis: & quia res hæc proprie spectat ad tertiam Partem, vbi de Incarnatione agitur, breuiter est hoc loco absoluenda, suppositis ijs, quæ supra q. 4. dub. 2. de causa prædestinationis ex parte meritorum Christi, dicta sunt.

Assertio I. Christus secundum substantiam, & vt caput hominum, electus ac prædestinatus fuit, ante electionem hominum. Ita sentiunt ac docet communiter Theologi, dum asserunt, Christi prædestinationem esse causam (efficientem nimirum, finalem & exemplarem) nostræ prædestinationis; in quibus S. Thomas 3. p. q. 24. a. 4. Caietanus & Thomistæ recentiores ibidem, Aensis 3. p. q. 3. memb. 3. Bonauentura in 3. d. 11. a. 1. q. 3. Albertus d. 10. a. vlt. Richardus a. 4. q. vlt. Durandus q. 3. Paludanus q. 1. a. 3. vt & alij, qui docent, Christum promeritum esse prædestinationem nostram in ordine ad omnes effectus: in quibus sunt Vega l. 4. in Concil. Trid. sess. 5. Viguerius Inst. Theol. c. 20. §. 8. v. 3. Eckius in Chrysopasso cent. 3. n. 34. Gregorius de Valentia hic q. 23. p. 4. §. 1. Suarez l. 2. de prædest. cap. 22. & 24. num. 12. & 38. & 3. p. t. 1. disp. 41. sect. 4. Vasquez disp. 91. num. 2. & disp. 94. cap. 2. & 4. Denique idem sentiunt non solum omnes illi, qui dicunt Christum venturum fuisse, etiam si Adam non peccasset, in quibus Aensis, Alberrus, Scotus, Rupertus, Galatinus, Viguerius, Iacobus Valentia, Pighius, Catharinus, Eckius, cent. 1. num. 451. Fonseca in Metaph. to. 3. Suarez 3. p. tom. 1. disput. 5. sect. 5. & magis propendet Salmeron tom. 15. disp. 3. Sed ex alijs etiam Albertinus tom. 1. princ. 6. corol. 1. num. 25. Sed & Molina hic quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. mem. 8. integrum relinquit existimare, prædestinationem Christi, si cum singulorum hominum prædestinatione in particulari comparetur, priorem esse nostro intelligendi modo, quam prædestinationem singulorum, qui in ipso prædestinati sunt, tanquam causam & exemplar prædestinationis cæterorum; & tanquam finem, principium, ac fontem; vnde media prædestinationis cæterorum derivata sunt: quicquid antea secus dixisse visus fuerit.

Proba-

2 Probatu assertio primo ex scriptura, quæ sæpe Christum describit, nobilq; proponit ut sine omni creatura, adeoq; & prædestinatorum caterorum; ob quæ videlicet sunt res omnes, & ipsi etiam prædestinati. Est autem in ordinata consultatione ordine intentionis prius illud, quod se habet ut finis respectu caterorum, ut sæpe hæcenus diximus. In hunc sensum Coloss. 1. v. 15. de Christo dicitur, *Qui est primogenitus* (ordine utiq; intentionis, non executionis) *omnis creatura: quoniam in ipso condita sunt uniuersa in cælis & in terra, visibilia & inuisibilia, siue throni, siue dominationes, siue principatus, siue potestates; omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse ante omnes, & omnia in ipso consistunt. Et ipse est caput corporis Ecclesia, qui est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit ipse in omnibus primatum tenens.* Item Ephes. 1. v. 4. *Elegit nos in ipso* (hoc est per meritum, & in gloria ipsius) *ante mundi constitutionem, & prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum; id est, eius gloriam.* Item 1. Cor. 3. v. 22. *Omnia vestra sunt. & c. vos autem Christi, Christus vero Dei.* Quæ gradatio valde notanda est, ut qua significatur, perinde nos, omniaque nostra ad Christum veluti finem, referri, sicut & cætera inferiora referuntur ad nos; & ipse Christus secundum humanitatem ad Deum. Huc spectat etiam illud Heb. 2. v. 10. *Decebat enim eum* (Christum) *propter quem omnia, & per quæ omnia qui multos filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passionem consummare.*

Secundo idem probatur ex SS. Patribus & concilijs. Ita enim docent Augustinus lib. de prædest. Sanct. c. 18. Chrysostomus hom. 1. in c. 1. ad Ephes. & fauet Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7. ubi definitur, causam finalem nostræ iustificationis esse gloriam Dei, & Christi, ac vitam æternam.

3 Ratio est. Tum quia Christus est causa prædestinationis nostræ, omniaque effectum ipsius, ex dictis supra q. 4. du. 2. Tū quæ quod est potissimum in vnoquoque genere, solet esse finis caterorum; neque sane vilo modo negari potest, Christum esse causam finalem prædestinationis nostræ: est ergo ordine intentionis prius volitus, quam cateri prædestinati.

Obijcitur. Christus non fuit prædestinatus ante præuisionem peccati, ut communiter sentiunt Thomista: quia iuxta communionem ac veriorē S. Thomæ & Theologorum sententiam, quam nos etiā in 3. p. docuimus, Christus non fuisset venturus, si Adā non peccasset: nos vero prædestinati fuimus ante præuisionem peccati, ut dicitur dub. seq. Ergo prædestinatio nostra fuit prior prædestinatione Christi. Et confirmatur ex S. Thomæ 3. p. q. 1. a. 3. ad 4. ubi ait: *Prædestinatio supponit præsentiam futurorum; & ideo sicut Deus prædestinat salutem alicuius hominis per orationes aliorum implendam, ita etiam prædestinavit opus incarnationis in remedium humani peccati.*

4 Responderetur cum Caietano in 3. p. q. 1. a. 3. negando primam propositionem. Ad probationem dico cum eodem, etiam si Christi prædestinatio ordine intentionis fuerit prior præuisione seu permissione peccati; nihilominus ordine independentiæ, siue secundum subsistendi consequentiam non fuisse priorem; quia nimirum dependenter à permissione peccati volita est: sicut etiam in humanis fieri potest, & sæpe fit, ut finis sit volitus

dependenter à certo medio; v. g. sanitas à sola ambulatione, aut iter ab unico equo, &c. ut in 3. p. pluribus dictum, & supra generatim explicatum disp. 2. q. 10. dub. 5. Ad confirmationem respondeb. S. Thomæ solum loqui, aut de præscientia conditionata peccati; aut de prædestinatione Incarnationis ad quæ spectata, etiā ut est remedium peccati: & simul docere, op⁹ Incarnationis fuisse prædestinatū à Deo depēdētē à permissione peccati, nec adeo futurum inquam, nisi remedium effect. peccati, quod nos ipsi etiam fatemur.

5 Assertio II. Idem dicendum est de prædestinatione Angelorum; eā nimirum ordine intentionis fuisse posteriorem prædestinatione Christi. Ita ferè citati, qui magna ex parte generatim de prædestinatis loquuntur. Ratio sumitur ex dictis: præferunt quia Coloss. 1. vocatur Christus *primogenitus omni creatura, & in ipso condita dicuntur uniuersa.* Et Ephes. 1. dicitur, *Deum velle in statuare omnia in Christo, quæ in cælis, & quæ in terra sunt, in ipso.* Et probabilius est, etiam gratiam status innocentie, ipsorumque Angelorum, ex Christi prædestinatione ac meritis fuisse deriuatam, ut in 3. p. docui & tradunt S. Thomas in cap. 1. Ioannis Albertus in 3. dist. 13. a. 2. Caietano 3. p. q. 7. a. 9. & 11. Ruardus a. 2. & 8. Catharinus 1. 1. de præd. Christi, Viguierius cap. 20. §. 1. v. 4. Gregorius de Valentia 3. p. q. 8. p. 3. Cabrera q. 8. a. 4. disp. vn. & art. 5. Suárez 3. p. to. 1. disp. 4. 1. sect. 1. & planè sentit Bernardus serm. 22. in Cant. ubi explicans illud Apostoli, *Factus est nobis iustitia, sanctificatio, & redemptio*, inquit: *Qui erexit hominem lapsum, dedit statim Angelo, ne laboretur; sic illum de captiuitate eruens, sicut hunc à captiuitate defendens: & hac ratione fuit æque vtriq; redemptio, soluens illum, & seruans ipsum: etsi contrarium doceant Sorus lib. 1. de nat. & grat. cap. 6. Vafquez hic disp. 93. nu. 20. & 3. p. d. 12. & 49. ac ferè recentiores Thomista.*

6 Assertio III. Prædestinatio Christi veluti redemptoris, seu quoad carnem passibilem, non fuit prior prædestinatione nostra, seu Angelorum. Ita communis & certa sententia Doctorum cum S. Thomæ 3. p. q. 1. art. 3. & in 3. dist. 13. quæst. 2. art. 2. quæst. iunc. 1. Ratio est. Quia Christus vel redemptor, & in carne passibili, non fuit prædestinatus, nisi post præuisionem peccati, propter quod delendum & expiandum Christus in mundum venit, ut passim in scripturis habetur: cum tamen prædestinatio nostra secundum rationem prior sit permissione peccati, ut dicitur dub. seq. Ergo prior est prædestinatio nostra, quam prædestinatio passionis aut mortis Christi, seu Christi in carne passibili siue quod eodem redit, ipsius Christi velut redemptoris: cum redemptio propriè vti que supponat mortem & seruitutem peccati.

Obijcitur: hinc consequens esse, prædestinationem Christi in primo illo instanti factam, fuisse confusam & indeterminatam; quando quidem abstraheret à modo determinato Incarnationis in carne passibili, vel secus.

7 Respondeo propriè nec fuisse confusam, nec indeterminatā; quia hæc sonant politiuū modū act⁹ determinabilis, non sine quadam imperfectione: concedo tamen negatiuè non fuisse in eo instanti

actum.

actum illum determinatum ad modum Incarnationis, sed in aliquo instanti posteriore, uti ex Scripturis necessariò colligitur. Neque verò absurdum est, substantiam rei à Deo præfiniri secundum rationem nostram, ante modum rei: cum modus rei habeat se ad substantiam rei velut medium ad finem, seu consequens ad antecedens; nec absurdum sit, prius ratione præfiniri finem, quàm media, aut antecedens, quam consequens. In quem sensum etiam non nemo ex oppositæ sententiæ auctoribus scripsit, Deum quidem non ita procedere confusè, ut maneat in ipso aliqua confusio, aut actus ab æterno non terminetur ad obiecta distinctè: fatendum tamen esse, actum voluntatis ipsius nostro modo intelligendi, in aliquo signo rationis priori, habere se confusè, & solum in posteriori distinctè. Sic voluntas, inquit, diuina prius ratione terminatur ad finem, quàm ad media; & in eo signo quo terminatur ad finem, se habet ad media confusè; quia in illo signo nondum statuit de illis, sed est indeterminata ad quoduis eorum eligendum, &c. De qua re pluribus actum supra dub. 2.

DVBIVM VIII.

Utrum in diuina Prædestinatione, secundum rationem nostram, prior sit permissio peccati, quàm electio nostra, aliorumque saluandorum.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 1. & 5.

Sensus est, utrum Deus ordine intentionis prius secundum rationem decreuerit permittere peccatum, quam nos ad gratiam & gloriam prædestinauerit, vel contra. Et est multorum Theologorum sententiâ, decretum seu voluntatem permittendi peccatum primi parentis, priorem fuisse in diuina mente, quam decretum prædestinationis nostræ, aut etiam Christi. Ita non solum sentiunt illi, qui dicunt, prædestinationem nostram posteriorem esse præuisione meritorum, aliorumque mediourum, inter quæ est etiam Iustificatio à peccatis, seu ipsa remissio peccatorum; sed etiam ex alijs, qui prædestinationem ad gloriam priorem faciunt præuisione & ordinatione mediourum, non pauci, præsertim Thomistæ recentiores, qui cum S. Thoma docent, Incarnationem Christi futuram non fuisse, nisi peccatum Adami fuisset. In specie etiam ita sentiunt Gregorius de Valentia q. 14. p. 4. Bellarminus lib. 2. de grat. & lib. arb. cap. 9. Molina hic q. 23. art. 4. & 5. disp. 1. memb. 7. Vasquez disput. 93. num. 43. Zumel hic q. 23. art. 2. d. 2. è quibus nonnulli idem sentiunt etiam de permissione aliorum quorundam peccatorum. Fundamentum præcipuum est, quia putant etiam Christum prædestinatum fuisse post præuisionem peccati Adæ; quod tamen dub. præced. refutauimus. Addunt, eandem esse sententiâ S. Augustini & S. Thomæ, ut inferius dicitur. Sed verior videtur opposita sententiâ, ad quam declarandam sequentes assertiones constituimus.

Tom. I.

Assertio I. Angeli fuerunt electi ad gloriam ante præuisionem peccatum non solum Angelorum, sed etiam Adami, & posterorum; atque adeo etiam ante voluntatem peccatum permittendi. Hæc assertio est certa, & extra controuersiam. Ratio est. Tum quia boni Angeli electi sunt efficaciter in eodem instanti rationis, in quo mali licet ineffaciter ordinati fuerunt ad gloriam; ita enim Deus simul utrosque ordinauit ad gloriam, ut in eodem instanti bonos præ malis efficaciter dilexerit: sed mali Angeli utique ineffaciter ordinati fuerunt ad gloriam, ante præuisionem peccati, & ante voluntatem illud permittendi; alioquin per peccatum non decidissent à statu & spe gloriæ; imò nec vnquam verè dici possent ordinati fuisse ad gloriam; quandoquidem post peccatum non amplius fuerunt ordinati ad gloriam. Tum quia electio Angelorum planè independens fuit non solum à peccato Adami, & posterorum, sed etiam ipsorum Angelorum; quandoquidem nullum omnino medium, quo Angeli perducti fuerunt ad gloriam, supponebat peccatum seu Adami, seu Angelorum.

Assertio II. Etiam Adamus electus fuit ad gloriam ante præuisionem peccati, tum proprii, tum Angelorum. Ita citandi pro assert. 4. & videtur adeo vera, ut vix negari possit. Probatur. Quia aliàs dicendum foret, Adamum, si aut ipse, aut Angeli peccaturi non essent, vel non creandum à Deo fore, vel non saluandum: vtrumque verò est absurdum. Sequela probatur. Quia si prædestinatio Adami supponit permissionem peccati seu proprii, seu alieni, utique ab ea secundum ordinationem diuinæ mentis dependebat; nulla est enim alioquin ratio, cur ea permissione posterior constituitur: si autem dependet; aut pender ab ea etiam secundum se & immediatè, adeoque etiam suppositâ existentia ipsius Adami; aut remotè, secundum ipsam existentiam & productionem eiusdem. Si posterius dicitur, ergo Adam non erat futurus, nec à Deo producendus, nisi aut ipse, aut Angeli fuissent peccaturi: Si prius, ergo Adam quamuis futurus esset, etiam secluso peccato proprio & Angelorum, non tamen erat saluandus, quandoquidem prædestinatio & salus ipsius solum dependenter facta dicitur à peccati permissione.

Minor probatur. Quia cum homo per se adeo pertineat ad integritatem & perfectionem totius Vniuersi, planè absurdum est dicere, eum ex occasione solum ruinæ Angelicæ fuisse productum, nec adeo futurum fuisse, nisi Angeli peccassent: præsertim cum creatio Vniuersi prior utique sit peccato Angelorum, qui non extra cælum & in nihilo, sed in ipso cælo creati primum fuere. Nec minus absurdum est dicere, Adamum, quamuis futurus fuisset, secluso peccato proprio & alieno, non tamen absque eo futurum saluum; quasi peccatum proprium aut Angelorum tanti momenti seu adiumenti præbuerit ad prædestinationem & salutem Adami, & ex se non potius impedimentum; peccatum quidem Angelorum ex ea parte, quatenus inde secuta est tentatio & lapsus Adami; peccatum verò proprium, quatenus per se immediatè impedit & tollit propriam cuiusque peccantis salutem. Accedit, quod Adamus ex diuina prædestinatione

Qq

in pa-